

Kari Amundsen historiker i kjeks!

**Møtet er i menighetssalen
i Vålerenga kirke
tirsdag 18. november
kl.1900. Det blir vafler
og selvfølgelig Sætre
Kjeks til kaffen**

Hei, ja tiden går fort og den 18. nærmer seg. Jeg har ikke begynt å skjære til presentasjonen for dere enda, men grunnen til at jeg vet en del om Sætre kjeks er at jeg har jobbet med fabrikkens historie i flere sammenhenger gjennom 10 år.

Jeg har industrihistorie som spesialtema og ble derfor satt på en jobb med å planlegge et museum for bedriften da den holdt til på Kolbotn. Det ble ikke noe av de museumsplanene fordi Sætre bestemte å flytte sin produksjon til Sverige i år 2000. Fordi jeg kjente bedriften fikk jeg iverksatt en

dokumentasjon av produksjonen. Det var vår første og største kjeksprodusent for forsvant. I kjølvannet av det laget jeg, sammen med en kollega, en museumsutstilling for Sætre på Sandaker. Med bakgrunn i disse oppdragene har jeg skrevet og fortalt om fabrikken og prosjektene i mange sammenhenger. Sist på Sætres 125 år jubileum i sommer.

Jeg er etnolog av utdanning og ansatt på Akershus fylkesmuseum, der jeg er konservator. Jeg jobber med samlingsforvaltning, dokumentasjon og forskning, særlig innenfor feltet industrihistorie.

Jeg gleder meg til å treffe dere.

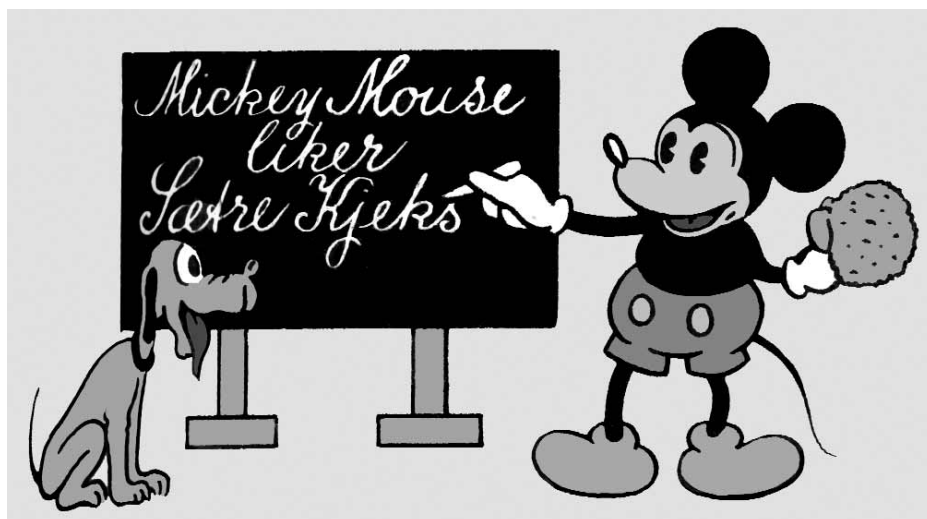
mvh
Kari Amundsen
Konservator NMF

5-øring funnet i tårnet

Denne lille mynten ble funnet øverst oppe i tårnet i kirka under restaureringene som pågår i disse dager. På mynten, som er helt fra 1878, ble det funnet en inskripsjon. Det er skravert inn 1902 øverst og Fr. Schüssler nederst. Den må ha blitt lagt der den gangen kirka ble bygd. Det 10. Oktober 1902 ble Vålerenga kirke innviet av Biskop Bang. Byggmesteren var Fredrik Schüssler. Fredrik Schüssler bygde og restaurerte sammen med sin far Günter mange kirker på østlandsområdet.

Tekst Ragnhild

Motiv fra gammel matboks fra Sætre Kjeks

**Nærmeste
nabo med
Sota-kafèen
Se side 4**

Endelig medlemsavis igjen.

Av Even Haugseth

Av ulike årsaker ble det ikke utgitt noe medlemsblad før fotoutstillingen. Derfor er vi glade for å utgi dette nummeret i en annen

fasong og noe forsinket nå. Det ble isteden laget en fin innbydelse om dette viktige høstarrangementet som gikk ut til alle medlemmene. Vi hadde godt besøk i år også.

Det er så hyggelig å se at så mange av medlemmene stiller opp, og selvfølgelig også nye fjes.

Den romslige utstillingssalen i Vålerenga kirke er god å ha når det er størst pågang. Nesten vemodig å demontere den flotte utstillinga bare etter to hektiske dager. Dessverre fikk vi ikke til noen visning for skolen i år, noe som skyldes at nestlederen ikke kunne stille opp på dette.

Det viste seg at det også skulle være gudstjeneste på søndag, og Gelius inviterte derfor de frammøtte på kirkekaffe inne hos oss. Som vanlig sørget de ivrige damene på kjøkkenet for Vålerengas beste vafler og deilig nytrukket kaffe. Av nye ting på årets utstilling, må vi nevne flere flotte bilder fra Vålerengas gater som Riksantikvaren hadde i sitt arkiv. I tillegg til disse hadde vi også kjøpt visningsrettigheter til flere trikkestillbilder fra Oslo Byarkiv. Totengata er alltid spennende, og vi kunne bli med på en vandring inn i denne beryktede gata og gjenoppleve de gamle husene og miljøet som var der. Vi hadde fått inn en mengde bilder fra Arne Wold som vokste opp der. Det er utrolig viktig at vi får samlet viktige opplysninger om bomiljøer som har blitt borte, og at bilder kommer fram fra skuffer og skap. Vi hadde da også gjort en grundig jobb med intervjuing og teksting av disse bildene. Mye av dette har vi skrevet ned, og dette kan forresten leses i denne

utgaven av "Mer gammelt enn nytt". Bjørn Granlund hadde bestilt seg heisplass opp til kirkespiret med håndverkerne som driver med vedlikehold der oppe. Der hadde han forevige vakre Vålerenga i høstfarger fra denne uvanlige utkikksposten. Disse unike bildene ble også vist. I tillegg fikk vi låne en 5-øring som ble funnet under kula der oppe. Den må ha ligget der i over 106 år, og hadde byggmester Fr. Schüsslers navn risset inn. Mynten var dog bare på utlån, for håndverkerne legger den på plass igjen i murpussen før kula igjen settes på plass.

Alltid gjør det seg godt med gjenstander på ei slik utstilling. Dette manglet det ikke på i år, for Anne Teppen stilte opp med en mengde Mikke Mus ting fra sin private samling. I tillegg viste vi gammelt håndarbeid, alt fra broderier av forskjellig slag, håndvevde duker, nupereller og til og med pyntehåndkleet til fru Berger på Sotakafèen. Et glasskap var fylt med glansbilder, og en serviettsamling kunne også beskuas.

Våre venner i Etterstad kolonihage deltok selvfølgelig, i og med at de i år feirer sitt 100-årsjubileum. Masse bilder som var et klart bevis for at folk trives i denne flotte oasen mellom Vålerenga og Etterstad.

Fred Ruud stilte også i år velvillig opp med sine vakre bilder fra Vålerenga. Vi fikk også et av bildene hans til utlodning, noe som gjorde utlodningen vår mulig.

Vi var igjen så heldige at to hjelpsomme slektsforskere fra DIS Oslo og Akershus var tilstede og kunne hjelpe de frammøtte med å finne sine aner på Vålerenga og andre steder.

I inngangspartiet hadde som i fjor, VIF sine bilder og gjenstander. Denne gang var det spesiell fokus på de cupfinalene som de har vært i tidligere. Jarle Teigøy som er en iherdig samler, kunne vise fram et lite skrin med klenodier som nåler, mynter og et nydelig postkort av

Vålerenga kirke fra det viktige stiftelsesåret til foreningen, nemlig 1913.

I "kremmerhjørnet" kunne vi bl.a. friste med den nye filmen som Tor Høgvard har laget om Oslos historie i samarbeid med fellesrådet for historielagene i Oslo. Også i år kunne vi tilby vår egen historiekalender for 2009-utgaven var rykende fersk til utstillinga.

Vi er i det hele strålende fornøyde med årets utstilling, og retter en stor takk til alle som bidro til at vi igjen kunne lage et slikt stort arrangement. Vi kunne ønske oss enda mer hjelp av flere kreative sjeler neste år.

Siste lørdag i august var vi igjen på plass med boden vår på årets internasjonale torgdag på Grønland. Denne er det bydel Gamle Oslo som står bak.

Vi må heller ikke glemme at vi hadde medlemsmøte i september. Denne gang med en av Oslo mest profesjonelle guider, nemlig Jane Ennis. Hun leverte et fantastisk foredrag, og ingen av de mange frammøtte kan ha kjedet seg et sekund da vi fikk være med på denne reisen i byens historie.

Neste høydepunkt for oss i høst er neste medlemsmøte den 18. november. Da får vi besøk av Kari Amundsen som er konservator ved Akershus fylkesmuseum. Hun vil dele sin kunnskap om en av Vålerengas tidligere store arbeidsplasser, nemlig Sætre kjeksfabrikk. Dette blir en unik mulighet til å høre mer om denne bedriften som holdt til i Østerdalsgata i rundt 60 år. Vi håper å se riktig mange av dere der. Vel møtt!

Even

**Totengata –
berøkt,
men likevel
med sjel** Se side 8

Dette er Markerud

Hva har dette med Vålerenga å gjøre?

Hei! Var på tur i Nittedal ei helg i oktober. Hvis en tar den gamle riksveg 4 fra Gjelleråsen til Hagan og så videre nordover til Bjørndalen Bruk, kommer en til et buskur på høyre side som er merket "Markerud". Rett bak dette skuret ligger et gammelt herskapelig murhus som er under restaurering. Dette er Markerud. Hva har så dette med Vålerenga å gjøre, vil sikkert mange spørre seg. Jo, herfra ble en veldig viktig arbeidsplass for Vålerenga flyttet, nemlig Nitedals Tændstikfabrik. Den kom til Grønvold i 1890-årene og ble en av de viktigste arbeidsplassene for folk på og rundt Vålerenga. Noen husker kanskje at vi var på bydelsvandring fra Grønvold (bak Fyrstikktorget ved Helsefyr) og ned til Vålerenga i juni 2006. Bildet av den gamle fyrstikkfabrikken i Nittedal har vi aldri sett før. Her ser vi den altså med det omtalte hvite huset lett synlig. Det er ikke mange spor igjen av fabrikken i dag, men plassen er absolutt verdt et besøk likevel. Dette er ikke langt fra byen heller. Bildet er lånt av Jan Høvo. Even

Emil Ferdinand Trepkas sønn (Malthe Christopher) var først gartner i Christiania, så kontorist ved Gassverket og ble senere bestyrer av Markeruds Tændstikfabrik i Nittedal. Han var gift med Vendelene Emilie Mathilde Jarmann og de fikk 6 barn sammen hvorav 2 døde som spedbarn og to andre også døde unge. Malthe døde allerede i 1877, bare 41 år gammel og hans 5 år gamle sønn, Carl Christian Jacob Emil Trepka, ble som nevnt tidligere adoptert av sin slektning i Danmark, Holten Fürstegott von Trepka, som hadde giftet seg til godset Schönböken i Holstein (Tyskland)

Nitedals Tændstikfabrik Den første norske fyrstikkfabrikk ble grunnlagt av Frølich i Kirkegaten i Christiania i 1838. Fabrikken ble senere flyttet via Nedre Vollgate til Tjuvholmen (ved Aker Brygge). Den brant og maskinene ble kjøpt av Johan Laurids Sundt som anla en fabrikk på Markerud i Nittedal. Deler av fabrikken ble i 1890-årene flyttet til gården Grønvold i Østre Aker og ble en del av Bryn-Halden & Nitedals Tændstik-fabrik A/S. Fabrikken på Markerud produserte

i den første tiden bare "fosforstikker", men etterhvert ble hovedproduktet de såkalte "sikkerhetstændstikker" som høyst sannsynlig var basert på en patentert (1844) oppfinnelse av den svenske professor G. E. Pasch. Disse fyrstikkene besto av lett antennelig rødt fosforpulver og pulverglass i ripeflaten og et fyrstikkhode med antimonklorid som brennbar substans, kaliumklorat som oksyngengiver og et bindemiddel. Fyrstikken var overdekket med parafin for å sikre flammeoverføringen og natrium fosfat for å hindre ettergløding. Johan Laurids Sundt var født i Larvik og var en ressurssterk person. Etter utdannelsen var han selger i utlandet i flere år før han etablerte en engrosforretning i manufaktur i Christiania. Fyrstikkfabrikken i Nittedal ble startet i 1868 og leverte også til eksport. I 1876 grunnla han sammen med to brødre Norges første margarinfabrikk i Nittedal (Pellerin et Co). Han var politisk engasjert og dessuten forfatter. Han skrev et par dramaer og en større polemisk, fritenkersk roman "Vantro?" (1881). Han var gift med Mathiane Char-lotte Olivia Trepka, datter av Emil Ferdinand og Gurine Marie Trepka
Jan Høvo

Nærmeste nabo med Sota-kafèen

Av Even Haugseth

Gerd Møller Eriksen, født i 1927 og oppvokst i Strømsveien 53. Der bodde hun også deler av sitt voksne liv.

I forrige utgave av "Mer gammelt enn nytt", hadde vi med en fin fortelling som het "Den gang Vålerenga het Vålerengen" av henne. Som mange andre fra Vålerenga, glemmer hun aldri bydelen sin. "Jeg har aldri følt meg hjemme noe sted etter at jeg flyttet fra Vålerenga", sier Gerd. Det er så moro å møte folk som har denne entusiasmen for og stoltheten over Vålerenga, så jeg fant ut at en nærmere prat med henne, ville være lurt.

I sommer var hun med på kontoret vårt i Vålerenga kirke og så interessert gjennom historielagets tallrike fotosamling. Gleden var stor da hun fant bilde av seg selv der. Hun ble ivrig på å finne ut mer om slekta si, og når de kom til Vålerenga. I og med at historielaget reklamerer med hjelp til slektsforskning, møtte hun forventningsfull opp på slektsstanden vår på årets fotoutstilling i oktober. Det var da ikke lett å finne ut noe. Enhver

slektsforsker vet at slikt kan ta tid å finne ut av, så jeg satte meg ned for å lete videre.

I dagens dataverden, er det mulig å finne ut mye. Det viste seg at hennes oldefar maltkontrollør Samuel Larsen må ha flyttet til Strømsveien 53 mens Vålerenga fortsatt lå i Aker, antakelig en gang midt på 1870-tallet etter å ha bodd en del år i Oslogate 5 i Gamlebyen. Om dette var da huset var helt nytt, vites ikke. Samuels datter og Gerds farmor, Lovise Eleonore, ble enke allerede i 1899, og Gerd visste også lite om sin farfar. Han het Carl Octavius Møller, så tanken slo meg om at han var av dansk opphav. Etter litt leting fant jeg ut at dette stemte, for han var fra Holstebro på Jylland. Dette var for så vidt ikke så overraskende, for hun husker at de snakket både dansk og tysk innimellom hjemme. Hun fortalte at hennes far, Odd Elith Møller døde da hun var bare 7 år gammel.

Nysgjerrigheten for å finne ut ting om folks aner stiger etter hvert som en finner noe. Det endte med at jeg noen dager etter overleverte en god del interessante

opplysninger til en meget begeistret Gerd som nå bor på Ulven. Det ble en lang og hyggelig samtale med kiking på bilder fra hennes tid på Vålerenga. Det ble mange notater, og de må jeg jo dele med dere.

For de som ikke er helt klar over hvor Strømsveien 53 er, kan jeg fortelle at det lå på det øvre hjørnet av Sotahjørnet, altså der hvor Etterstadgata går inn fra Strømsveien. Huset lå helt ut mot Strømsveien der hvor bussholdeplassen er i dag. Nærmere nabo med Sotakafèen kunne en knapt bli. Hun husker godt Mor-Sota som de kalte henne. Dette var fru Berger som drev Sotakafèen. Hun hadde til og med vært fadder på Gerds brødre. Det var for det meste fru Bergers datter som sto i kafèen. Der laget de is selv, og en kunne kjøpe is for 5 øre stykke. Det var halv pris i forhold til "Blåbua" like ved. Det var også sjokolade og noen store kaker som ble kalt salmiakktopper eller jakober. Det ble visst også solgt drammer der, og det var ikke lov. Gerd har fått fortalt at Olava Jensen, fru Bergers mor, startet

opp spiseforretning i Strømsveien 53, og at de så flyttet over til Sotakafèen i nr. 51. Altså nok et bevis for at det har vært mange serveringssteder langs denne gamle hovedinnfartsåra til byen.

Familien Møller holdt sammen, og det ble nærmest et bokollektiv i Strømsveien 53. Under og etter krigen var det stor boligmangel i byen. En sto på venteliste hos kommunen for å få leilighet. Da hun og søsknene hennes stiftet familier, fikk alle hvert sitt rom i det to etasjes huset. Hennes farmor Lovise hadde også leilighet i annen etasje. De delte kjøkken.

Det var en port inn fra Strømsveien rett på øversida av huset i nr. 53. Innenfor den hadde det en gang vært drosjeholdeplass, og det var en som het Meilender som var bestyrer av den. Denne var blitt flyttet opp til trikkesløyfa på Etterstad.

Da Gerd var barn laget de en bitte liten skøytebane innenfor denne bilporten. En gang hadde naboenta Ellen Svendsen lånt skøyter av tante "Kons" i Kampebakken. Gerd hadde aldri egne skøyter, så hun lånte skøytene til en nabogutt, Jørg Ingvaldsen, rett nede i veien. De var av de første skøytene med sko som satt fast til skøyta. Disse var så store at hun måtte ha 10 par raggsokker på seg. Det ble også arrangert skøytedag på skolen. Den var på isbanen som lå rett ved skolen. Ellers ble det også gått på Jordal. Brødrene hennes hadde vært så heldige å få skruskøyter som var laget av Smed-Olsen i Etterstadgata 8. En tysker som het Carl Mentz og bodde i Vålerenggata hadde spandert disse på gutta. Han var fadder på flere av barna hos Møller, og var alltid raus og gavmild. Mentz var kurvmaker og hadde verksted rett ovenfor der hvor kvinnehuset i Strømsveien lå.

Grunnen til at det vanket en del tyskere hos Møller, kan ha vært at faren hennes hadde kontakt med flere før han døde i 1934. Han hadde studert i Tyskland og

snakket tysk. Faren var med i en sangforening for tyskere i Parkveien 1. Der var han den eneste norske, og han ble også formann der. Carl Mentz var også med i det samme koret.

Nr. 53 lå like ved skjæringa til Gjøvikbanen. I et plankegjerd som var mot den, var det en luke. Bak den ei trapp ned til jernbanesporet. En gang under krigen hadde det vært en sabotasjeaksjon i bensinstasjonen som også den gang lå på hjørnet der hvor Ensjøveien går inn fra Strømsveien. Da Gerds mor kom ut i bakgården, sto det to støvete karer der. Det var nok motstandsfolk som hadde stukket av fra eksplosjonen, og som var livredde for å bli tatt av tyskerne.

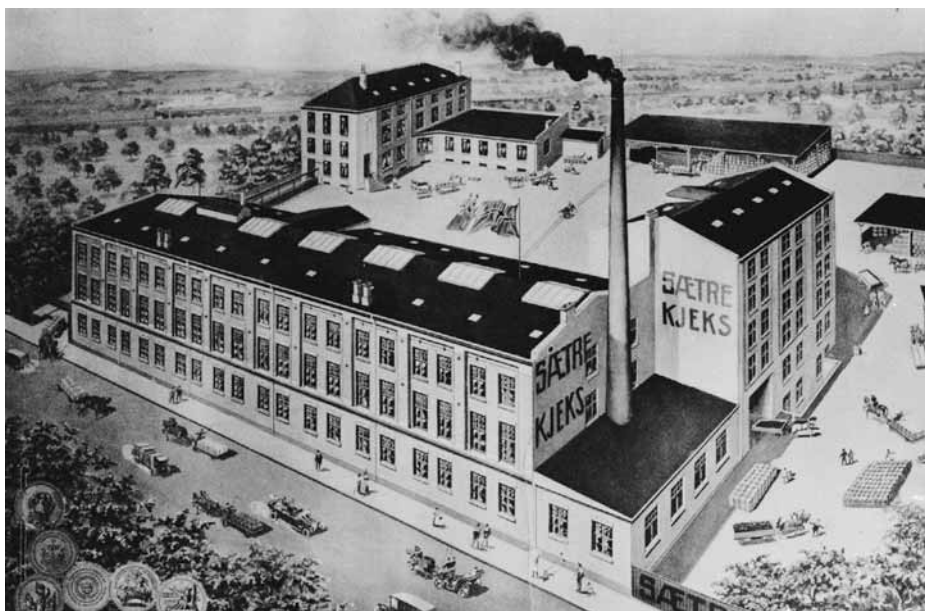
Hun lukket opp luken i gjerdet, og de forsvant ned trappa og bortover jernbanelinja.

Gerd kan ikke huske at den bensinstasjonen kom i gang igjen mens krigen varte.

Flyalarmen gikk hver natt under krigen. Da var det bare å ta med seg en unge hver under armen og sette kursen mot tilfluktsrommet i kjelleren på Sætre kjeksfabrikk i Østerdalsgata.

Der var det mange kjente fra trehusene i nabolaget. Det ble sagt at en fikk mulkt om en ikke gikk i de anviste tilfluktsrommene når alarmen gikk.

En mørk og tåkete høstkveld under krigen kom kjøpmann Thoresen i Totengata 1 hjem med

hest. Han var pussa, og rett utenfor Totengata ble de påkjørt av trikken. Det forferdelige hylet fra hesten kunne høres godt oppe ved Sotahjørnet. Det viste seg at trikken sto oppå brystet til hesten. En fikk tak i en tysker som skjøt hesten. Ungene i Strømsveien 53 fikk ikke lov av mora si til å gå ned for å se på ulykka.

Den lille bua ned mot Etterstadgata på baksida av huset i nr. 53 lå der den gangen som nå. Gerd husker en mann og kone Arnesen som drev bua og solgte bl.a. frukt, tobakk og blomster. Fru Arnesen var ei ferm og brysk dame med hvitt hår. De leide antakelig bua av Svendsen i det gule huset i Etterstadgata 2. De må ha vært der fra før Gerd begynte på skolen til etter krigen.

"Anton med beinet" var fin og fornem og hadde sigarbutikk nedenfor Ingvaldsen i Strømsveien. Han hadde nok fått det kallenavnet fordi han var strakbeint. Rønning hadde slakterbutikken sin nedenfor der. Pølsemakeren der het Sigurd. Turid og Ingeborg var mest i butikken. Kan huske Ingeborg hadde gikt i fingrene. Sigrid hjalp også til.

Bak Sotakafèen lå et hus som er revet for lengst. Det hadde adresse Etterstadgata 3. Der bodde en familie som het Svarstad som hun kjente godt til. Grunnen til det var nok at Gerds søster Else var mye sammen med ei av jentene der som het Mossa. Brønen Cato var mye sammen med sønnen der. Han het Anders. Ei yngre søster av disse to het Guro.

En gang ble en hest som kom nedover Strømsveien, skremt. Den hadde ei kjerre full av møkk bak. Kjerra velta så møkka skvatt oppover veggen på Sota-kafèen. Etter dette fikk det lille huset seg da en real vask utvendig.

Det luktet alltid så godt om morgen når Sætre hadde bakt. En fikk kjøpt 10-øresposer med kjeksbrudd av fylte kjeks i flere småbutikker i området. Et sted en pleide å kjøpe disse posene var hos

Martha Eskildsen. Hun hadde melkebutikk der hvor Etterstadgata 11 ble bygget i 1939-40. Den ble så flyttet på venstre side nedover Vålerenggata i retning Ingeborgs gate. Martha giftet seg og tok navnet Skjellum, og endte opp i et lokale i Danmarks gate vegg i vegg med murgården i Ingeborgs gate 8 hvor hun selv bodde.

Ved siden av Irma på hjørnet av Ingeborgs gate og Vålerenggata, holdt Snille-Mann til i bakken i Ingeborgs gate. Han hadde lagerfrakk og små, runde briller.

Oluf og Åge Ekstrøm hadde gravsteinsutsalg nede i Strømsveien.

På skifabrikken i Etterstadgata 4 fikk en spon til kattene.

Bortenfor Gladengen på teglverkstomta fant ungene kritt. Det lå masse steiner der også, og de var fine å bruke når de skulle hoppe paradiset.

På søndagsettermiddagene kom "kakemannen" inn i gårda. Han solgte småkaker som kona hans hadde bakt, fra en kurv som kunne åpnes på begge sider. Det var stor stas når han kom.

I plankegjerdet som den gang sto rett nedenfor brua over Strømsveien mot Sætre hadde Glad en luke hvor han hadde pølsebu.

Da tyskerne okkuperte Vålerenga skole, måtte Gerds jenteklasse være ute på kirketrappa og noen ganger i sakristiet. Etter det fikk de fast tilhold på

Gamlebyen skole til de gikk ut av skolen i 1941.

Under krigen marsjerte tyskerne forbi med russiske fanger fra leiren på Etterstad. Hennes søster Else laget vafler av militærstump som var et hardt, firkanta grovbrød. Hun la disse i småpakker under stakittgjerdet deres mot Etterstadgata. Etter hvert skjønte russerne dette, og det ble om å gjøre å gå nærmest gjerdet for å få tak i ei pakke når de marsjerte forbi. En gang var det ei tysk vakt som så at en av fangene tok ei pakke. Han tok han over hånda, men lot han beholde den til slutt. Tyskeren så bare bort. Etter frigjøringa i 1945 var to av russerne med på festen i Strømsveien 53. Den ene het Maxim og den andre Leopold. Maxim spilte da på gitaren som Gerd og søstrene hennes hadde.

Under krigen var noen speidere på ei hytte ved Grorud. Der sang de "Ja, vi elsker...". Dette ble iaktatt av en tysker. Han kom til. En av de tilstedeværende kunne litt tysk, og det viste seg at tyskeren selv var speider. Han kom igjen flere ganger senere også.

Som ganske liten gikk Gerd på søndagsskole i Vålerenga kirke. Hun husker en liten, mørk mann som het Magarian og var kirketjener, og prestene Thomle og Mjørud. Konfirmantene i 1942 gikk og leste hos pastor Thomle, men ventet til etter krigen var slutt med å konfirmere seg. Det skjedde

Snille-manns sjappe til høyre for Irma

Avgangsklasse 1941. Bildet ble tatt ved Gamlebyen skole fordi Vålerenga skole var okkupert av tyskerne. (Bildet eies av Gerd Møller Eriksen)

Speidern fra Ingeborgsgate 8 på tur til Sjøstrand Gerd nederst til venstre.

i desember 1945.

Kjell Bækkelund som bodde på Kampen, underholdt på speider'n i Ingeborgs gate 8. Når han skulle spille piano, måtte de bygge opp med bøker, for han var så liten.

Speiderne i Ingeborgs gate 8 holdt det gående litt inn i krigen, men så ble det forbudt og de måtte levere inn uniformene sine.

Speider'n ble rett og slett nedlagt. Dette bildet i mitten ble tatt på en tur som de hadde til Sjøstrand, og det må ha vært rett før nedleggelsen fordi noen av jentene fortsatt har uniform på seg.

Antakelig ble de lagt i en kasse i Ingeborgs gate 8 til krigen var slutt. Da fikk jentene uniformene igjen, men da var de selvfølgelig alt for små. Istedenfor den vanlige speider'n ble Gerd med i Frelsesarmeens ungdomsavdeling, og de fleste der var speidere. Den ble kalt for "Ungdomsforeningen" for at tyskerne ikke skulle oppdage hva de drev med. Der var Gerd troppsleder etter krigen til i 1949 da hun giftet seg.

Onkelen til Gerd het Max, og han ble postflyver i USA. Der skrev han seg for Max Miller. Er vi heldige, kan det hende vi får høre mer om han senere.

Da Gerd senere i livet skulle flytte fra Oslo, nærmere bestemt fra Lille-Tøyen til Sørums, ville hun ta avskjed med Vålerenga kirke. Dette var siste gang hun så den flotte kirken innvendig.

Gerds kjære barndomshjem med adresse Strømsveien 53 ble sanert på grunn av at det var planlagt brei motorvei som skulle komme nedover Strømsveien. Det første som ble gjort for å realisere denne veien, var å utvide brua over Gjøvikbanen rett ovenfor huset. Hun husker hun var på besøk der i 1955 mens søstera og hennes familie fortsatt bodde der. De flyttet ikke lenge etter, så Gerd mener at det kan ha blitt revet i 1956-57 en gang. Heldigvis ble det aldri noen motorvei gjennom Vålerenga, men huset hennes er

Flere minner fra Totengata

Totengata – beryktet, men likevel med sjel

Av Even Haugseth

I og med at Totengata fikk så stor oppmerksomhet på utstillinga vår i oktober, synes jeg det er på sin plass å ta med noe av det vi har samlet av opplysninger og bilder i medlemsavisen vår. Vi har tidligere vært så heldige å få lese Liv Hellsaas utrolige fortelling fra denne gata i 1930-40-åra. Fra denne vet vi at selv om gata hadde et lurvete rykte, var den ikke kjedelig å bo i. Det skjedde mye der. Takket være en annen tidligere beboer i denne forvandlede gata, Arne Wold, fikk inn en mengde bilder fra denne gata. Han er født i 1958 og vokste opp i nr. 8. For han var det svært vemodig å dra inn i denne gata etter hvert som flere og flere hus ble jevnet med jorda etter at familien hans flyttet til rekkehus på Vestli i 1976.

Totengata 1:

Björg Staal vokste opp på 1930-tallet i Strømsveien 44 og var nærmeste nabo med Totengata. Hun forteller: "Kjøpmann Thoresens kolonialhandel var en butikk av gammelt, godt merke – rene landhandelen. Atmosfæren slo

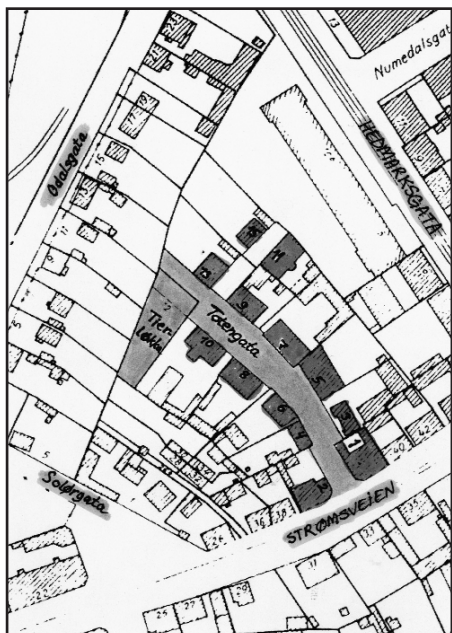
i mot en når en kom inn i lokalet, det lukta en blanding av salt sild, sirup og parafin. Her var det mel og sukker i store skuffer, sild i tønner, smør, ost og pålegg i løs vekt – og i tillegg til matvarene var det ei parafinpumpe på veggen bak disken. På skiltet over døra står det Joh. (Johan) Thoresen. Han hadde 6 barn, og 2 av sønnene overtok butikkdriften etter ham. Brødrene Daniel og Birger sto bak disken godt hjulpet av husholdersken

Sussi. Butikken var rene møteplassen for folk, men ble det for mye uro, ble de nærmest kastet ut. Mange handlet på bok – også kalt "på krita" – og det kunne de også hos Thoresen. Men Daniel ga ikke ved dørene og var en streng pengeinnkrever. Det samme gjaldt om du ikke betalte husleia i rett tid. Daniel var nemlig sjefen, han var ekte "Bør Børson", rundlett og mektig med lommeur i et gedigent klokkekjede over magen. Han eide 6 gårder i Totengata, 1 i Vålerenggata og 1 i Orknøygata og var litt av en storkar".

På et gammelt bilde fra rundt 1900, står det "M. Thoresen" over butikkdøra i Totengata 1. Kan dette bety at faren til Johan Thoresen

Totengata 5 etter brannen i 1976

Totengata 5, her hadde de klaskedo

hadde butikk der før han?

Huset i Totengata 1 fikk store utvendige skader under trikkeulykken 2. august 1958 da en av sporveiens "Gullfisker" brant rett utenfor Thoresen-gården. Det var den største ulykken i sporveiens historie, 5 omkom og 17 kom på sykehus.

Butikkdriften fortsatte imidlertid fram til 1968. Arne forteller : "Daniel Thoresen" overlevde på grunn av ølsalget. Han solgte på borg, noe som ikke var lov. En som fikk stadige purringer fra Thoresen, var ikke i stand til å betale for seg og gikk til politiet. Resultatet ble at de beslagla alle "lappa", og kjøpmannen fikk aldri betaling fra sine tørste "kunder".

Totengata 3 - Rosendal

Løkka Rosendal lå mellom Strømsveien og Odalsgata, og Hedmarksgata og Solørgata. Løkkehuset er det eldste huset i området, etter all sannsynlighet fra 1823 og har adresse Totengata 3. Det holdt på å gå riktig ille med dette huset da det sto og forfalt for noen år siden. Dagens eier, som selv er arkitekt, reddet huset og foretok en grundig og omfattende restaurering. Arne Wold husker at da han var barn på 1960-tallet, bodde Hedvig Larsen og hennes søster i 3-ern, og at de hadde

rabarbra på forsida av huset.

Totengata 5

Liv har et spesielt minne fra denne gården: "Nesten alle gårdene i gata var gamle trehus, og de fleste hadde bakgård med verksteder eller stall. Alle hadde utedoer. Bortsett fra noen få som var murgårder og hadde do i etasjene. Klaskedo, var det noen som sa. Men da måtte man sitte i fjerde etasje for å høre klasket helt ned i kjelleren! Jeg kom aldri på do i "femmer'n", og det syntes jeg var trist – der hadde de klaskedo".

Arne var derimot heldigere. Han husker det var stas å gå på do hos noen venner av foreldrene sine i femmer'n. Innimellom kom en fra renholdsverket eller "pudretten" med ei stor skuffe og tok ut herligheten fra ei luke inne i gården.

Totengata 7

Liv har også minner fra denne gården: Nilsen i syver'n pleide å komme i drosje, og da visste de fleste at da var'n full og at Margit ville få blomster. Kjøpmannen nederst i gata sto også der og ventet – det var mange som hadde regning der. Kjøpe på bok het det. Kjøpmannen eide også flere av gårdene, og det var mange ganger så som så med betalinga av husleie. Det var derfor Nilsen kom i drosje,

så han kunne komme forbi usett om han bøyde seg ned.

Snekkerverkstedet i nr. 7 var paradiset for oss. Kunne en få komme inn dit som ærendspike, da var lykken gjort. Herlig varme på ovnen der limet ble varmet og en nydelig lukt av tre, lim og lakk. Det var ikke noe som het sniffing da, men lukten og hele atmosfæren var for meg noe av det beste jeg kunne oppleve. Der på snekkerverkstedet ble det laget en barneseng til oss som man kunne trekke ut så den ble dobbelt så lang. Den senga var vårt fineste møbel, syntes jeg – en stund - inntil jeg fikk se at alle mine venner hadde egen seng".

Totengata 7 var satt opp i 1877. Kl. 01.15 natt til 17. mai 1964 brøt det ut brann i ei leilighet i første etasje i Totengata 7. Brannårsaken skal ha vært sigaretttrøyking. Brannen fikk godt tak og spredte seg oppover i etasjene. Det ble storutrykning fra brannvesenets side på grunn av den store spredningsfaren. En mann på 59 år omkom i brannen.

Arne husker hans familie ble evakuert fordi gården hans, nr. 8 som lå rett over gata, var sterkt truet under denne brannen. Hedvig i 3-er'n hadde opptreksapekatt som han fikk leke med. Det var en fin måte å glemme brannen på, og han fikk sove over der. Arne fikk også pledd av sin snille nabo.

Det utbrente huset ble revet etter å ha stått utbrent over lengre tid. Det ble reist et stort skur på branntomta. Arne minnes at "Bertil" som bodde i Totengata 1 hadde snekkerverksted i bakgården på 7-er'n.

Totengata 9

Mellom nr. 9 og 13 gikk det av ei innkjøring til høyre i retning Hedmarksgata. Denne ble brukt når en skulle til husene i Totengata 11, 13 og 15. Før det høye "nybygget" i Hedmarksgata 8-10 ble reist i 1938, kunne en se rett over i murgården som lå i Hedmarksgata 11.

Totengata 7 etter brannen 1964

Totengata 11

Her var det et gult murhus som Oslo Ten Sing brukte til hybelhus, sangøvelser og møter. Naboene oppfattet dette som et lukket miljø, for de holdt på med sitt. I perioder var det helt stille der, og ingen var å se. Dette var på slutten av 1970-tallet. Eigil Knudsen bodde i Totengata 10. Han minnes en brann i nr. 11, og at de sto ei kald natt og varmet seg på flammene fra denne brannen. Odd Magnar Solbakken husker at beboerne i Hedmarksgata 4 satt på taket med vannslange for å berge det gamle, store trehuset sitt i gnistregnet. Hvorvidt brannen som disse gutta husker er den samme som gjengis i Atenpostens avisutklipp fra 23. mai 1981, er usikkert. Hvis det ikke er

det, må det i så fall ha vært flere branner i Totengata 11.

Totengata 13

Nr. 13 og litt av nr. 9 til høyre. Det mørke huset bak til venstre er Odalsgata 13, og Odalsgata 15 skimtes i buskene til høyre for det. Odd Hildonen tok dette bildet i januar 1971.

Roland Wold og hans niese Greta utenfor Totengata 13 som lå innerst i gata. Tatt ca. 1938.

Er det noen som vet hva slags bil dette er?

Eier av bildet: Arne Wold

Totengata 15

Arne Wold husker at ei som ble kalt for "Ballblomma" eller "Nordlandsrypa". "Plommen"

Totengata 11. Foto av Reidun Willemsen

Totengata 13. Foto Odd Hildonen

hadde flytta inn sammen med henne i bryggerhuset i kjeller'n. Der hadde de seng og en reise-TV. "Plommen" flyttet sener til nr. 2.

Den gamle lastebilen til Daniel Thoresen nr. 1 ble parkert for godt på "Femten-løkka", og der lekte gutta mye. De fikk låne hammer og spiker hjemme og snekra hytte på lastepanet av gamle, råtne planker. Da Arne var liten fant de noen bein der, og de gravde fram knokler og noe av en kjeve med tenner av et dyr. Han løp hjem og fortalte stolt til mora si at han hadde funnet beinrester av en dinosaur. Mor beroliget han med at det var en del tjuvslakting der inne bl.a. under krigen. Kanskje dette var grisen som Liv Hellsaa forteller om fra krigen? Da var det en gris som tyskerne hadde tatt, falt av en lastebil i Strømsveien.

Ei som het Palma bodde i nr. 15. Hun smugkikka fra vinduet sitt da dem hadde fått TV i 11-er'n rett over gata. Signe "Poteta" og en annen som het "Tobben" bodde i første etasje. Hun stakk av under krigen. I frigjøringsdagene kom hun hjem, gikk rett inn og satte på potetkjelen. Ingen forklaring på hvor hun hadde vært i alle de åra. Da potetene var kokte ropte hun ut i gata: "Tobben, nå er poteta ferdige, kom og spis middag!". Etter denne episoden, var kallenavnet klart. Hun var ikke videre begeistret for tilnavnet sitt, og Arne ble skikkelig tilrettesatt en gang han brukte det.

Totengata 2

Det var mange originaler som vanket i gata. De bodde ikke der, men dukka opp nesten hver dag. Nederst i gata mot Strømsveien var det som oftest de var. Der var "Russen", en flyktning fra 1917, og der var "Plommen", "Rauen", "Kronblom" og Ola i". "Ola i" var vi redd, men sjelden har vel unger hatt bedre barnevakt. Det var ikke en unge som fikk gå ut i Strømsveien eller forlate gata så lenge den gjengen av originaler hang på hjørnet. De visste hva vi

het og hvor vi bodde, så det var bare å rusle inn i gata igjen hvis vi ikke hadde "lovli" ærend. Fortalt av Liv Hellsaa.

Dette huset ble rammet av brann hele 3 ganger. Første gang var 15. februar i 1967. Det var en loftsbrann. Et lager i 3. etasje ble totalskadet. Huset må ha blitt reparert etter denne brannen. 6. september i 1976 kl. 7 om morgenen gikk alarmen igjen. Da var det pipebrann. Den ble slukket, og brannvesenet forlot stedet etter en time. Kl. 0855 samme dag var det utrykning igjen. Da brant det i 2. etasje i en leilighet der. Denne gangen gikk det langt verre, for både 2. etasje, loft og tak ble totalskadet.

Bare første etasje ble gjort i stand igjen etter brannen den 6. september i 1976. Huset ble kledd med eternittplater og panel øverst. Kjøttspesialen holdt fortsatt skansen. Det er fortalt at på 1970-tallet sørget ei eldre ekspeditrise der for at flere sosialklienter på Vålerenga fikk kjøpt mat hos henne. Det ble organisert slik at når de fikk trygden sin, gikk de til henne og deponerte deler av trygden sin. Så kunne de ta ut jevnlige porsjoner med mat utover, helt til neste gang de fikk trygd. Er det kanskje noen som vet hva ekspeditrisa het? Kan det være Sussi som begynte der etter å ha jobbet i butikken hos Thoresen over gata?

Totengata 8, bakgården tegnet etter foto av Fred-Arild Ruud

Totengata 2

Totengata 4

Arne Wold husker Valter "Vellinga" bodde i Totengata 4. Sønnen hans døde før Valter. Han hadde en svart puddel som het Pia.

Totengata 8

Fisk i går'n tatt inne i går'n på Totengata 8 rundt 1935. Bak gjerdet Totengata 6. Se bilde på siste side i medlemsbladet.

I bakgården på nr. 8 var det søppelkasser. Utedoen var til høyre nedenfor boden. Over hadde leilighetene i gården hver sin bod. Disse ble også brukt til oppbevaring av ved. Smith var antakelig vognmann, og det er usikkert om han også bodde i stallbygningen.

En brann den 12. august 1959 startet i denne bygningen. Pga. sammenhengende eller kort vei til nabobebyggelsen, ble dette en stor utrykning fra brannvesenet. Brannen spredte seg til bakgården i nr. 10. Også loftsetasjen i et toetasjers beboelseshus i Strømsveien 34 ble ødelagt. Strømsveien 32 ble kraftig svidd. Uforsiktighet med ild var brannårsaken. Det var flere uteliggere som hadde tilhold i området. Under brannen i stallen ble merkelig nok sidefløyen til høyre i gårdsrommet reddet.

Arne Wold forteller: "Jeg husker Ragnhild Johnsen bodde i gården vår, nr. 8. Antakelig var det vinteren i 1966 at det kom store mengder snø. Smågutta måtte pent hjelpe til med snømåking. Streng var hun, men allikevel så real og grei".

Arne fortsetter: "Da jeg begynte på ungdomsskolen, mente mor at jeg også, som de andre gutta, måtte få lov til å ha langt hår. Fortvilelsen over dette var imidlertid stor fra sin side".

Arne Wolds familie bodde i 8-er'n i flere generasjoner. De flyttet fra den nedslitte og dårlig vedlikeholdte gården i 1976. Mansor var trolig Totengatas første pakistaner og bodde der også etter at Wold flytta.

Totengata 10

Under leiligheten var det

Inne i Totengata gikk det av ei innkjøring til høyere i retning Hedmarksgata. Denne ble brukt når en skulle til husene i Totengata 11, 13 og 15. Her i denne innkjøringa ser vi Kåre Lysaker til venstre og Roland Wold til høyre. Bildet er fra rundt 1938. Det høye "nybygget" i Hedmarksgata 8-10 var den gang ikke reist, så murgården vi ser innerst på bildet, må være Hedmarksgata 11. Til høyre ser vi litt av Totengata 9, bakgården på 9-er'n og murgården i Totengata 11. Den mørke gården til venstre er nok Totengata 15. Eier av bilde: Arne Wold

bryggerhus hvor all klesvask for hele gården foregikk. Der sto det en stor bryggepanne til å fyre opp med ved under og flere tredunker som ble benyttet til vask og skylling. Der badet vi alle om sommeren. På vinterstid derimot tok vi en av tredunkene inn på kjøkkenet. Der badet vi alle, en etter en, etter alder. Jeg husker jeg var redd for at den minste skulle tisse i badevannet. Fortalt av Liv Hellsaa.

Vasking foregikk i kjelleren i bryggerhuset i en diger kjele. Den ble fyrt opp med ved. For elektrisitet var det ikke og heller ikke noe luksus som varmt vann. Og så ble alt tøyet kokt. Og det

med Blenda. Så skulle det skylles i kaldt vann, og rulles! Tøyet ble tørket ute i bakgården på snorer, noen steder var det drasnorer, sommer som vinter. Det ble også tørket tøy inne på snorer over varmen fra kaminen. Og aller sist kom strykinga. Alt skulle strykes, for man hadde smått med skapplass, og det måtte gjøres så smått og flatt som mulig. Fortalt av Grethe Sandmoen som bodde i Totengata 10 på 1960-tallet.

Da Grethe bodde der skjedde en annen spesiell episode: Hun hadde satt en kjele med ertersuppe inn i et skap ved inngangsdøra på baksida av huset. Da hun kom ut dagen etter for å hente kjelen, var

den tom. Den var ren og fin, og på bunnen lå en lapp hvor det sto: "Takk for maten!"

I underetasjen på bakgården av 10-er'n bodde Iver. Han var brukthandler og solgte tinn, sølv, veggur, klokker, spisebestikk og alt mulig skrot. Arne Wold husker han holdt til der på 60-tallet, men er ikke sikker på om Iver bodde i denne gården.

Tierløkka

På Tierløkka var det dueslag. Her hadde de duer som ble brukt til konkurranser.

Liv Hellsaa husker mye fra denne løkka: Innerst i gata mot løkkene var det frukttrær, og de tilhørte neste gate. Disse trærne prøvde vi å ribbe for frukt så godt vi kunne. Vi rakk ikke opp slik at vi kunne komme oss over gjerdet, men noen av oss laget lange stenger med blikkbokser på enden. Disse skjøv vi opp rundt fruktene. Vi fikk tak i mye frukt på denne måten, og Gerd var den som stod vakt og tittet gjennom et hull i gjerdet. Gerd var den minste, men den beste til å plystre, så hun kunne varsle hvis noen kom.

På løkka kunne også alle konene sitte ute med håndarbeid mens de ventet på at klesvaska skulle tørke. Klærne ble hengt sirlig opp, håndklær på rad, sengetøy for seg – og dameundertøy ble godt gjemt mellom snorene. Ytterst ble alt arbeidstøyet hengt. Den som slurvet med å henge klesvasken pent opp, fikk ordet på seg for å være ei slurve. Fattige var de fleste, men orden skulle det være. Flere av konene hadde småbarn i fanget eller liggende på et teppe på gresset. Kaffe drakk de også mens de pratet om alt mulig. Da kunne vi få høre mye som ikke var for barneører.

Fredags- og lørdagskveldene var mannfolka på løkka og spilte kort. De hadde ikke mye penger, men et slag poker ble det til. Lykkelig var den ungen som fikk stå vakt ved porten for å si fra om politiet kom.

For det fikk vi 50 øre og kanskje ei tom ølflaske.

For å skjule kortspillet hadde de "musikkøvelse". En av karene hadde en sag som han spilte på med en fiolinbue. Og Roald som hadde epilepsi, spilte trekkspill. Dessuten var det en som spilte munnspill. Pappa spilte ned – på to spiseskjeer. De spilte virkelig godt enkelte ganger, og flere av kvinnfolka dukket opp, og det ble en dans på gresset. Deretter kunne de spille kort – med konenes lov og velsignelse.

Arne Wold husker politiet rykket ut flere ganger og kom inn i Totengata. Dette var nok på 60-tallet mens løsgjengerloven fortsatt gjaldt. Han har blitt fortalt at han som liten hadde ropt inn på Tierløkka der "gutta" satt og drakk:

"Plommen", nå må du hjemme deg, for nå kommer pol'ti! Arne hadde medlidenhet med han, for han var en snill kar. Politiet var ikke nådig, for de kom og tømte ut de dyrebare dråpene de hadde på flaskene sine.

Og så MÅ vi bare ta med dette fra Liv Hellsaas fortelling:

"HJULET

En av damene gata var veldig fin fordi hun hadde store stråhatter om sommeren og store filthatter om vinteren. Henne kalte de "hjulet", og jeg trodde det var på grunn av de store hattene. Det var mange fine herrer i bil som kom og hentet Hjulet, og da kunne vi unga kjenne parfymelukta lenge før hun kom. Hvor jeg ønsket å være så fin som henne når jeg ble stor! Hun hadde blondehansker og var

forlovet med minst 25 menn. For alle hennes herrebekjentskaper het "min forlovede". Jeg tenkte at det måtte være paradiset å ha så mange som var glad i en".

Midt på 1980-tallet hadde branner og riving gjort at svært lite var igjen. Den gamle Totengata sang da på siste verset. Den utbrente murgården i nr. 11, bakgården på nr. 7 og murgården i nr. 5 ble var av det siste som sto igjen. Nedenfor ble Solørgata 1 og Strømsveien 28 rett bak også jevnet med jorda.

Totengata 1 og 3 er i dag de eneste husene som står igjen innimellom OBOS sine nybygg

Julegrantenninga ved Vålerenga kirke 30. november.

16.00: Starter programet.

**Salg av fakler utenfor
kirken kr 20,-**

16.15: Fakkeltoget starter

**17.00: Korpset spiller
foran kirken**

**Servering av Gløgg,
pepperkaker og saft ute**

17.10: Tenning av granen

**17.11: Gang rundt
juletreet.**

**17.25: Nissen deler ut
poser fra Kirketrappen**

17.45: Så går vi hjem

**Vi starter og avslutter
foran kirken.**

Bilder: Anette Beichmann

Medlemsmøtet 16.september 2008

Denne gangen ble vi beæret med et besøk av Jane Ennis. Hun er til vanlig guide i Oslo. Det var nok litt uvanlig for henne å stå sånn rett opp og ned foran en forsamling.

Undertegnede kunne telle 80 fremmøtte og noen flere kom vel til etter hvert.

Even ønsket velkommen og minte oss om fotoutstillinga den 11. Og 12. Oktober i kjerka, fra kl. 12 til 16. Den må ingen gå glipp av. Medlemsmøtet i november blir om Sætre kjeksfabrikker.

Jane Ennis er en egen historiebok i seg selv. Hva den dama kan! Vi rastet gjennom Norges historien med start fra 40 millioner år tilbake på 1 ½ time i en fart av omtrent 100 år i minuttet og jobbet oss frem til nåtiden.

Hun fortalte oss om konger og dronninger i Norges historien. Om Oslo by og Kristiania, om St Halv-

ard, om Magnus lagabøter, om Martestokker på Galgeberg. Om klostre og munk, om avlat og om livet på Vaterland. Innom livet og industrien langs Akerselva var vi også og Teglværkene og innflyttinga fra distriktene og mye, mye mer. Og for de som ikke har lest den ennå, anbefalte Jane oss å lese Oscar Braatens Oslofortellinger. Og som en takk fra oss fikk hun gode spanske dråper fra Even. Og aller sist presenterte Tor Høgvard en ny DVD fra fellesrådet for historielag i Oslo. Den heter Oslo 1000 år, streiftog gjennom hovedstadshistorien. Og den er verdt å se. Det er bare å sette seg i godstolen, snurre film og berike seg med enda mer historie. Og så var det bare å stille seg opp i vaffelkøen.

Referent Ragnhild

Da VIF fylte 95 år

Da var vi der, Vålerengas historielag. Dette var nok en av de varmeste dagene i Oslo by denne sommeren. Og mens de fleste andre Osloborgere tenkte på ferie, bading og annet hadde over et tusen Vålerenga patrioter samlet seg på Valle for å feire dagen, 29.juli. Her var alt som hørte en bursdag til, pølser, is og brus. Sang og leker og mange blide fjes. A-laget var kommet til glede for oss alle.

Inni brakka hadde vi i historielaget rigget opp en egen utstilling med foto, protokollen fra 1913 og mye annet var hentet fram for de som ville se. En imponerende samling av VIF drakter var hengt opp til glede for mange. Disse vakte tydeligvis stor interesse. Vi fikk stadig

spørsmålet om de var til salgs.

Bjørn Arild Gjerdalen og Jarle Teigøy kunne fortelle om stor og små begivenheter fra VIF's historie. Det er de jo eksperter på. Og

undertegnede, hun var plassert bak et bord der det var salg DVD'er og leksikon.

Referent Ragnhild

Bydelsvandringa 3.juni

Og så var dagen endelig her, tirsdag den 3. Juni, og tiden var inne for en ny og opplysende bydelsvandring om branner, ildebranner, kirkebranner og trikkebranner. Denne tirsdagen tok vår leder og guide Even Haugseth oss ut på en rundtur i varme gater. Og han fortalte om branner som har herjet gjennom tidene her på Vålerenga og hvordan det har forandret bydelen vår. Og det var mange som hadde tatt veien denne ettermiddagen. Hele 140 personer kunne undertegnede telle. Vi startet i krysset Smålensgt og Enebakkveien. Her brant det den 14. oktober i 1881. Da forsvant mesteparten av kvartalet i flammene. Og så gikk vi opp til parken med utsikt til kvartalet Danmarksgt. – Vålerenggt. Her var en stor "ildebrann" den 8. september 1887. Den fortalte

Even om. Ved denne brannen gikk 21 bygninger tapt. Den gangen sorterte vi under Grønland brannstasjon og ikke like enkelt med utrykning, bilen var jo ikke kommet ennå. I 1890 fikk vi derfor egen brannstasjon. Den hadde lokaler i St Halvardsgt. 59 helt til den ble nedlagt i 1923.

Og så var spaserte vi opp til kjerka og skolen. Og Even fortalte om kjerka før og etter brannen. Og Trond, som tidligere var brannmann, fortalte om sine opplevelser den skjebnesvangre dagen den 18. september 1979. Og så sang vi alle sammen om orgelet som spilte aleine og taket som til slutt forsvant: "Vålerenga kjerke". Hjaltlandsgt/Islandsgt. Her var det ikke vanskelig å se at det hadde brent for noen få år siden. Men hva som skjer videre med det utbrente huset gjenstår å se.

Så gikk turen videre til Vålerenggt/Ingeborgsgt. Og den 15. mai 1988 brant det i Ingeborgsgt. 7. Denne gangen var det ikke uforsiktig omgang med ild, det var en pyroman som tente på. Men han tente jo også på flere småbranner i Hedmarskg 2,3 og 5 før han ble tatt.

Natta den 10. mars i år brant i en leilighet i Vålerenggt 11 hos en familie med tre barn. Men heldigvis noen uredde mennesker som var i nærheten. Den ene var en ung mann med navn Tobias Andersson og han fikk hjelp til å komme seg opp på verandaen. Med lyset av mobiltelefonen sin kom han seg fram i den røyklagte leiligheten og fikk reddet ut familien. På hjørnet av Strømsv. og Totengt var neste stopp. I denne gata har det brent flere ganger og det fortalte Even om. Men det er vel trikkebrannen i Strømsveien i 1958 hvor fire mennesker omkom i trikkevogna og den femte døde senere av skadene de fleste husker og har hørt om.

I Hedmarskg 6 fikk vi lov til å komme inn i bakgården. Og Even fortalte om den dramatiske brannen her i september i 1956 da en stakkars dame brant inne, tre ble skadd og 14 husløse.

Og så var det fest! Siste stoppested var hos 100 års jubilaranten, Etterstad kolonihave og her var vi ventet. Styrelederen Gry Sjødin og Even holdt en velkomsttale med en ekstra liten brannhistorie fra haven på kjøpet. Og her lå pølsene på grillen og mye kaldt, flytende føde i kjøleskapet. Og for de kvinner og menn som fortsatt hang med så var det godt å få satt seg ned. Og for de som ennå hadde gnist igjen var det omvisning i hagen og her var det anledning til å se både inni og utenfor hyttene. Kolonistene hadde for anledningen utgitt en egen kokebok, så det var bare å kjøpe. Referent Ragnhild

Vålerenga Historielag
Hedmarksgata 2
0658 Oslo

Vålerenga Historielag
på internett:
e-mail: epost@valerenga.org
hjemmeside:
<http://www.valerenga.org>
Bankkonto: 0530 04 78222

Fra Sotahjørnet til
Bohemen, DVD Kr. 150,-

Ny 2 stk. DVD:
Fra Oslo's historie Kr. 200,-

Historielagets flotte
kalender for 2009 er selvsagt
å få kjøpt for Kr 70,-.
Direkte hos Bjørn Granlund
90180290 eller
e-mail: epost@valerenga.org

VINNERLODDET 222
på fotoutstillingen
Gevinsten ble gitt av
Fred-Arild Ruud akvarell fra
Hedmarksgata 1. (Eid gården)
Vi gratulerer: Glenn Skavøy,
Johan Thronesplass, Oslo

Har du lyst til og se
flere AKVARELLER FRA
VÅLERENGA se på
<http://www.bilderfraoslo.no>

Leder:

Even Haugseth

Nestleder:

Knut Roar Westbye

Kasserer:

Bjørn Granlund

Sekretær:

Ragnhild Strømme

Styremedlem:

Bjørn Arild Gjerdalen

Varamedlem:

Unni Granlund

Varamedlem:

Grete Mosbakk

Varamedlem:

Grethe Sandmoen

Arbeidsgrupper i historielaget:

Utgivelse av bildekalender:

Kontakt: Even Haugseth

Tlf.: 22 57 01 66,

mobil 93801902

Fotogruppe:

Fotografering, innsamling og
avfotografering av bilder:

Kontakt: Bjørn Granlund

Tlf.: 22 68 34 05,

Mobil: 90180290

Idrettsgruppe:

Om bydelens idrettsmiljø

Kontakt: Bjørn Arild Gjerdalen

Mobil: 90919250

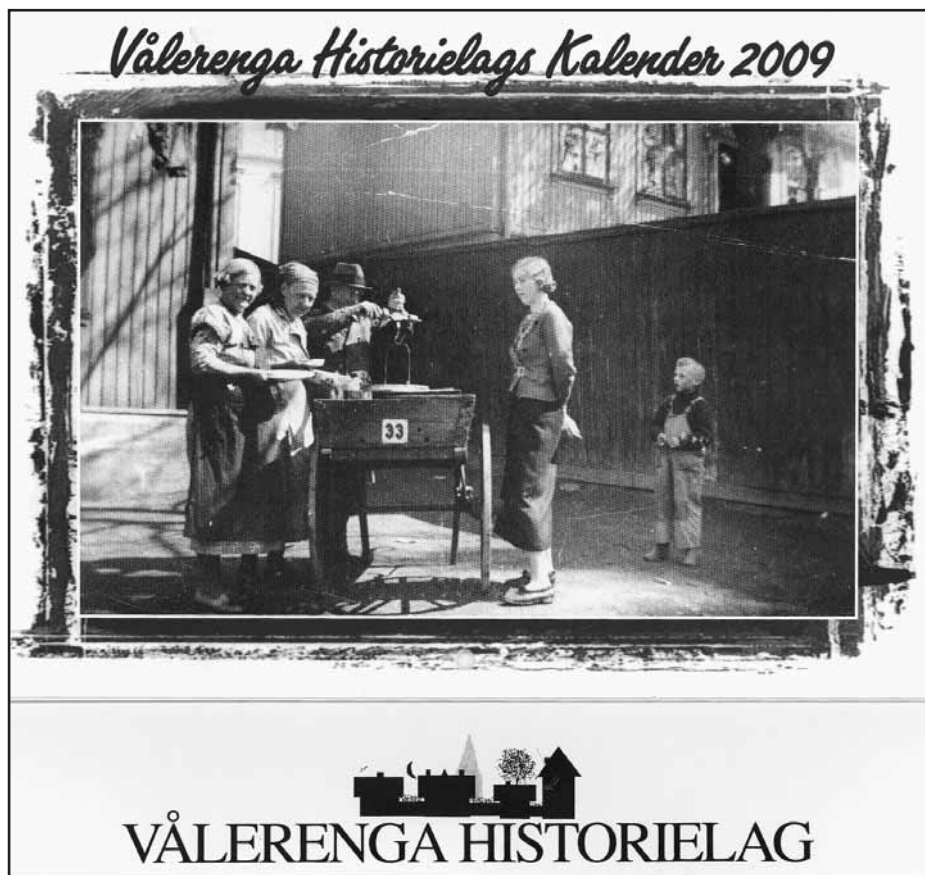
Medlemsavisa:

Kontakt: Knut Roar Westbye

Tlf: 22 17 48 84,

Mobil: 90831906

Epost: kroarb@online.no

Medlemsmøter for neste år er ikke fastsatt ennå
så det kommer i neste blekke.

Husk medlemsmøte, møtet er i menighetssalen
i Vålerenga kirke tirsdag 18. november kl.1900

Kyterngruppa som holder på
med bok om Kytern:

Marion Juliussen

Bjørn Arild Gjerdalen

Even Haugseth